

9. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>

Руденко Андрій Іванович,

старший викладач кафедри вогневої підготовки Національної академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВЧИНЕНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, що вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї на сьогоднішній день стоїть дуже гостро. З початку нападу РФ на Україну збільшився незаконний обіг вогнепальної зброї, громадяни України все більше висловлюють потребу у володінні вогнепальною зброєю, однак, застосовують її не лише для захисту себе та членів своєї родини від ворогу, а й для вчинення широкого кола кримінальних правопорушень. Окрім цього така зброя використовується для вчинення самогубств, адже війна завжди несе руйнування, біль, страждання, як фізичні так і психологічні, самотність, каліцтво та смерть. Поряд із об'єднанням різних верств населення, моральним та емоційним їх згуртуванням, у країні на яку напали збільшується агресії та насильства. Так, за статистичними даними Офісу Генерального прокурора України [1] за період з січня по липень 2022 року було зареєстровано 2654 злочинів вчинених з використанням зброї та боєприпасів, а от у 2023 році за аналогічний період ці дані збільшилися до 16738 [2].

Аналіз структури сучасної кримінальної протиправності в усьому світі дозволяє поставити на одне з перших місць кримінальні правопорушення, що вчиняють із використанням вогнепальної зброї. Ураховуючи стійку тенденцію до зростання їх кількості, можна констатувати, що це проблема за своїми масштабами стала планетарною. Про це свідчить доповідь ООН «Глобальний тягар збройного насилля», де констатовано, що в результаті вбивств щорічно гине понад 500 тис. людей і близько 2 млн. отримують вогнепальні поранення різного ступеня тяжкості [3].

Така ситуація вимагає не лише посилення контролю за обігом та використанням цивільними особами вогнепальної зброї, а й розроблення криміналістичних рекомендацій із питань виявлення, фіксації та дослідження як самої зброї так слідів її застосування.

Вогнепальна зброя та боєприпаси, зазвичай виявляється правоохоронними органами під час огляду місць вчинення кримінальних правопорушень, під час їх транспортування або під час

зберігання в спеціально обладнаних схованках у квартирах, житлових будинках, гаражах, приміщеннях господарсько-побутового призначення, виробничих та складських приміщеннях підприємств, установ, організацій тощо, зокрема занедбаних та покинутих. Найчастіше це пістолети та автомати, рідше – кулемети та гранатомети. Серед боєприпасів – набой до ручної стрілецької вогнепальної зброї, ручні гранати, міни тощо. При виявленні зброї та боєприпасів залежно від обставин конкретного кримінального провадження зазвичай проводяться такі слідчі (розшукові) дії, як огляд місця події або обшук, під час яких виявлені предмети мають бути оглянуті, належним чином упаковані й вилучені [4, с. 189].

З метою кваліфікованої роботи із такими речовими доказами як вогнепальна зброя, боєприпаси та сліди їх застосування до проведення слідчих (розшукових) дій (огляд, обшук), особливо коли місце проведення знаходиться на територіях де існує висока загроза обстрілів та виникає обмеження часу на їх проведення, необхідним є залучати спеціаліста-балістика, який зможе кваліфіковано не лише оглянути такі об'єкти, а й надати допомогу у належному упаковуванні (без втрати слідової інформації, що міститься на зброї – відбитки пальців, біологічні виділення, мастило, тощо) та у протоколюванні – зазначення характеристик зброї та боєприпасів, розташування їх на місці події відносно предметів навколишньої обстановки, стан спорядження зброї, кількість та стан патронів, розташування та механізм утворення слідів її застосування, тощо.

Речовими доказами при використуванні вогнепальної зброї можуть бути зброя та її частки, патрони, гільзи, кулі, картеч, дріб, незгорілі порошинки, пижі, пристрої, пристосування і матеріали, що застосовувалися при кустарному виготовленні зброї та боєприпасів. До завдань судової балістики можна віднести: визначення властивостей вогнепальної зброї та боєприпасів; ідентифікація зброї та боєприпасів; визначення групової належності зброї та боєприпасів або їх частин; встановлення окремих обставин застосування вогнепальної зброї. Об'єктами судово-балістичного дослідження є: ручна вогнепальна зброя; окремі елементи та приналежності зброї; боєприпаси; сліди пострілу; засоби та інструменти, що використовувались для спорядження патронів або виробництва снарядів [5].

Для ефективного розслідування кримінальних правопорушень, що вчиненні із використанням вогнепальної зброї необхідним є повне розуміння обумовленості типу зброї і відповідних травм які вона спричиняє, обумовленості зброї та відображення її в обстановці місця події, обумовленості зброї та навиків володіння нею правопорушником. Тому для підвищення якості таких розслідувань необхідна відповідна підготовка та кваліфікація.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Офісу генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/statistika> (дата звернення: 11.10.2023).

2. Комаринська Ю.Б., Руденко А.І. Вогнепальна зброя як знаряддя вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. Міждисциплінарних міжнародного наукового журналу «Наука та перспективи» зареєстрована в Чехії. Державний реєстраційний номер у Міністерстві культури Чеської Республіки: Е 24142. № 11 (30) 2023. Р. 502 – 513.

3. Логачев М. Г. Правові та психологічні аспекти застосування вогнепальної зброї персоналом поліції. Право і безпека. 2017, № 4 (67). С.199-204.

4. Коваленко В. В. Організація й тактика огляду вогнепальної зброї та боєприпасів на місці їх виявлення. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені ЕО Дідоренка. 2017, № 1 (77), С. 189-197.

5. Давидюк, П. П., Гоменюк, І. М., Богуш, Р. Ю. Судова балістика: класифікація слідів вогнепальної зброї та огляд вогнепальної зброї. Молодий вчений, 2017. № 5.1 (45.1). С. 24-28.

Русанівська Діна Дмитрівна,
викладач кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ, доктор
філософії у галузі «Право»

НЕНАДАННЯ ВІДПОВІДІ НА АДВОКАТСЬКИЙ ЗАПИТ, ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАХИСНИКА ЧИ ПРЕДСТАВНИКА ОСОБИ

Адвокат – це фахівець із галузі права, який надає правничу допомогу фізичним та юридичним особам, захищає в судах інтереси людей та компаній, здійснює юридичний супровід. Вже третій рік Україна живе в умовах воєнного стану, що значно ускладнює виконання адвокатами своїх функцій.

В умовах воєнного стану особливим суб'єктом, який потребує надання кваліфікованої правничої допомоги є військовослужбовець. Не зважаючи на той факт, що військовослужбовці ціною власного життя та здоров'я захищають свою країну, наразі вони є однією з юридично незахищених верств населення.

Відповідно до ч. 1 ст. 20 Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги, зокрема звертатися з адвокатськими запитами, у тому числі щодо отримання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб,